

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.І.ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії та історії культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з наукової роботи

Берегова О. М.

**СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ
МУЗИКАНТА В УМОВАХ
СУЧАСНОГО КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для аспірантів**

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 034 «Культурологія»

Освітній рівень: третій освітньо-науковий рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти: «Доктор філософії»

Київ – 2018 рік

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.І.ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії та історії культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Проректор
з наукової роботи
Берегова О. М.**

**СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ
МУЗИКАНТА В УМОВАХ
СУЧАСНОГО КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для аспірантів
СИЛАБУС**

Галузь знань: **03 «Гуманітарні науки»**

Спеціальність: **034 «Культурологія»**

Освітній рівень: **третій освітньо-науковий рівень вищої освіти**

Ступінь вищої освіти: **«Доктор філософії»**

Київ – 2018 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни (силабус) «**Становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення**» (4 семестр) для аспірантів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія». 29 с.

«_____» _____ 2018 року. 29 с.

Укладач: **Харченко П. В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, начальник відділу науково-координаційної діяльності та інформації Національної академії мистецтв України, доцент кафедри теорії та історії культури НМАУ ім. П. І. Чайковського.

Рецензенти: **Тишко С. В.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Робочу програму з навчальної дисципліни затверджено на засіданні Науково-аналітичної ради Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Протокол від 22.05.2018 року № 9.

Голова Науково-аналітичної ради,
доктор мистецтвознавства, професор _____ Берегова О. М.

Робочу програму з навчальної дисципліни погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Гарант освітньо-наукової програми
доктор культурології, в.о.професора _____ Кривошея Т. О.

Робочу програму з навчальної дисципліни перевірено

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

кандидат мистецтвознавства, доцент _____ Путятицька О. В.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для аспірантів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія».

Протокол від «01» червня 2018 року №10

© Харченко П. В., 2018 рік

© НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018 рік

Обсяг курсу – 90 годин
 Лекційних – 32 годин
 Семінарських 8 годин
 Самостійних – 50 годин
 Іспит

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення»

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	03 Гуманітарні науки	Вибіркові навчальні дисципліни
Модулів: 2		Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів: 4		Семестр: 4-й
Загальна кількість годин: 90	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій освітньо-науковий рівень вищої освіти	Лекційних: 32
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 5,3		Практичні, семінарські: 8
		Самостійна робота: 50
		Індивідуальні завдання:* --
		Вид контролю: іспит – 4 семестр.

*виконання індивідуальних завдань здійснюється за рахунок самостійної роботи

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спецкурс зі становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення має значну питому вагу у процесі підготовки високопрофесійного фахівця в галузі музичної культурології у наш час. Адже за допомогою інформації, яка висвітлюється у процесі засвоєння спецкурсу, аспіранти мають можливість набуття нових відомостей і уточнення існуючих знань з проблеми розвитку й саморозвитку особистості музикантів у сучасних світових культурних умовах. Отже, інформація, яку отримують аспіранти у процесі засвоєння матеріалів спецкурсу, у подальшому полегшує процеси адаптації майбутніх професіоналів у своїй фаховій галузі.

Метою курсу є формування у аспірантів вмінь та навичок саморозвитку, самовиховання, самоосвіти й самопроектування, а також розвиток у слухачів критичного й самостійного творчого мислення, що має стати підґрунтям плідної творчої професійної самореалізації у сучасних умовах.

Завдання курсу:

- ознайомити аспірантів – культурологів, із комплексом понять, які складають основи становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення, надати інформацію щодо специфіки останнього в контексті світових тенденцій нашого часу;
- проаналізувати основні поняття, пов'язані з розвитком особистості, людської індивідуальності й становлення індивіда в сучасних культурних умовах;
- висвітлити важливі етапи взаємодії соціуму та людської особистості на різних етапах розвитку останньої;
- сформувати у аспірантів навички самостійного пошуку та відбору інформації, критерії аналізу та оцінки явищ розвитку культури й особистості в різних соціокультурних умовах.

Предметом курсу «Становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення» є процес становлення та культуротворчої трансформації особистості музиканта в умовах сьогодення; з'ясування специфічних і визначних рис поетапної взаємодії суспільства та індивідуальності людини в залежності від соціокультурних передумов життєдіяльності людини.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес взаємодії людини і соціуму в умовах сучасного культуротворення; залежність специфіки згаданого процесу від регіональних культурних особливостей, а також соціального, економічного, геополітичного та екологічного чинників.

Вихідні навчальні компетенції (з інших курсів), необхідні для успішного засвоєння аспірантами навчального змісту дисципліни: знання курсів психології, соціології, історії світової культури, філософії, естетики, історії української та зарубіжної музики, історії стилів в мистецтві, правознавства.

Основні поняття: особистість, розвиток особистості, становлення особистості, індивід, індивідуальність, культура, культурні процеси, розвиток культури, культуротворення, сучасність, сучасне мистецтво, сучасні культурні процеси, сучасне музичне мистецтво, комунікативні процеси, соціальна адаптація, відчуження людини, саморозвиток, особистісний та професійний саморозвиток, самовдосконалення, самопроектування особистості.

Анотація дисципліни: курс орієнтований на здобуття аспірантами знань щодо актуальних проблем розвитку і становлення особистості музикантів, а також представників професій різних видів мистецтва в суперечливих умовах розвитку сучасного суспільства й сучасного культуротворення, навичок практичного використання здобутих знань в процесі власного професійного зростання. Завдяки розвитку тезаурусу, світоглядних орієнтацій та мотивації майбутніх професіоналів-культурологів до успішного особистого розвитку, саморозвитку та самопроектування, зростає їх можливість успішної соціальної та професійної адаптації. Під час засвоєння матеріалу передбачається наявність у аспірантів знань, вмінь та навичок з відповідних курсів гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, предметів загально-професійного циклу.

Місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців: курс орієнтований на удосконалення системи знань, вмінь та навичок аспірантів щодо процесів розвитку й формування особистості фахівців мистецьких дисциплін, зокрема музикантів, в сучасних соціокультурних умовах; розвитку інтелектуального рівня майбутніх професіоналів, здобуття ними перспективних світоглядних орієнтацій, необхідних для успішної професійної та особисто-творчої самореалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант

- повинен знати: базові поняття курсу «Становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуротворення»; культурологічні та психологічні особливості процесу розвитку й становлення особистості майбутнього професіонала в галузі музичного мистецтва; основні чинники сучасного культуротворення; специфіку взаємозв'язків основних соціокультурних завдань сучасності й особистісних процесів соціальної адаптації, саморозвитку, самореалізації.

- повинен вміти: визначати й аналізувати сучасні напрямки процесів культуротворення в Україні та за її межами; самостійного знаходити та відбирати інформацію стосовно предмету курсу, критично оцінювати наукові концепції в галузях психології особистості та культурології; самостійно робити неупереджені висновки, спираючись на фактологічний матеріал.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем «Становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуро творення»	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Загальний	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні Лекції	Практичні Семінарські	Самостійна робота	Контрольний модуль
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ I. Особливості процесів розвитку й становлення особистості майбутнього фахівця мистецької галузі						
Змістовий модуль 1. Особливості процесів розвитку та саморозвитку особистості в сучасній культурі						
Тема 1. Вступ до курсу. Висвітлення основних процесів сучасного культуротворення в Україні та за її межами.	4	2	2	-	2	-
Тема 2. Роль культуротворення у сучасних процесах глобалізації	6	2	2	-	4	-
Тема 3. Культура як впливовий чинник розвитку та саморозвитку особистості.	6	2	2	-	4	
Семінар: Взаємовпливи суспільного та особистісного в процесах сучасного культуротворення.	8	2		2	6	
Разом за змістовим модулем 1.	24	8	6	2	16	
Змістовий модуль 2. Основні завдання розвитку особистості майбутнього фахівця в галузі мистецтва						
Теми 1-2. Вплив різновидів мистецтва на розвиток особистості музиканта та його професійне становлення в умовах сьогодення	10	4	4		6	
Семінар: Теорії особистості в сучасних галузях наукових знань	8	2		2	6	
Тема 3. Роль музичного мистецтва у розвитку особистості	6	2	2		4	
Разом за змістовним модулем 2:	24	8	6	2	16	2
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I:	48	16	12	4	32	2

Назва змістових модулів і тем «Становлення особистості музиканта в умовах сучасного культуро творення»	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні Лекції	Практичні Семінарські	Самостійна робота	Контрольний модуль
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ II. Специфіка процесів сучасного культуротворення						
Змістовий модуль 3. Специфіка культуротворчих процесів в сучасному мистецтві						
Тема 1-2. Взаємодія культур у сучасному світі	8	4	4		4	
Тема 3. Проблема традицій і новаторства у сучасних мистецьких процесах	4	2	2		2	
Семінар: Особливості розвитку сучасної музичної культури	8	4	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 3:	20	10	8	2	10	
Змістовий модуль 4. Окремі аспекти творчої самореалізації особистості в умовах сучасного культурного простору						
Теми 1-2. Самобутність вітчизняних культурних процесів як актуальна тема сьогодення	8	6	4	2	2	
Теми 3-4. Професійне становлення митця в культурних умовах сьогодення	8	4	4		4	
Семінар: Питання міжкультурних взаємин в сучасному європейському культурному просторі (особистісний та професійний аспекти)	6	4	4		2	2
Разом за змістовим модулем 4:	22	14	12	2	8	
Разом за модулем II:	42	24	20	4	18	2
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I + II:	90	40	32	8	50	4

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. МОДУЛЬ I. Особливості процесів розвитку й становлення особистості майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва

4.1.1. Змістовий модуль 1. Особливості процесів розвитку та саморозвитку особистості в сучасній культурі

Тема 1.

Вступ до курсу. Висвітлення основних процесів сучасного культуротворення в Україні та за її межами

- Поняття культури та процесу культуротворення в науковому осмисленні сучасних тенденцій розвитку суспільства в Україні та за її межами;
- Інтерпретації поняття культури у різних галузях наукових знань, співвідношення поняття культури і мистецтва;
- Основні історико-соціологічні виміри процесів розвитку культури в Європі і світі;
- Гуманістичний та технократичний вектори розвитку сучасної культури.
- Вплив культуротворчих процесів на розвиток музичного мистецтва.

Ключові слова: Культура, культуротворення, вітчизняна культура, європейська культура, світова культура, мистецтво, сучасне мистецтво, гуманістичний вектор, технократичний вектор.

Рекомендована література: 13, 3, 34, 41, 19, 10, 42.

Додаткова література: 11, 51, 14, 15, 9, 20, 57, 39

Тема 2.

Роль культуротворення у сучасних процесах глобалізації

- Культуротворення як феномен розвитку сучасного суспільства.
- Явище культурогенезу в культурній історії ХХІ ст.
- Ідеї гармонійного розвитку суспільства, єдності людини і оточуючого середовища, формування вільного і діалогічного простору для розвитку людини.
- Становлення людського духу в умовах домінування раціоналізму як провідного чинника розвитку європейської культури.
- Прояви глобалізаційної складової розвитку сучасної культури і мистецтва у наукових дослідженнях.
- Проблеми відчуження людини у сучасному суспільстві.

Ключові слова: Культуротворення, глобалізація, гармонійний суспільний розвиток, культурогенез, суспільні ідеї, відчуження людини.

Рекомендована література: 4, 9, 7, 1, 32, 35, 29, 36, 37, 67, 46.

Додаткова література: 22, 25, 61, 59, 53, 48, 43, 33, 57, 35.

Тема 3.

Культура як впливовий чинник розвитку та саморозвитку особистості

- Проблеми розвитку особистості у працях сучасних зарубіжних та вітчизняних дослідників.
- Визначення поняття особистості (а також індивідуальності) в сучасній науковій літературі.
- Питання взаємовпливів культури і особистості в сучасному соціумі.
- Основні стимулюючі чинники розвитку людини в умовах ХХІ ст..
- Специфіка понять саморозвитку, самонавчання, самоосвіти, самопроекування у сучасному світі.
- Особливості професійного та особистісного розвитку й саморозвитку музиканта.
- Перспективи пошуків ефективних шляхів творчого розвитку особистості митця в сучасному культурному просторі.

Ключові слова: Культурний простір, мистецький простір, особистість, індивідуальність, становлення особистості, саморозвиток особистості, самопроекування особистості, професійне становлення, самореалізація митця.

Рекомендована література: 22, 25, 11, 14, 15, 21, 75.

Додаткова література: 3, 4, 5, 26, 32, 31, 37, 56, 54, 49.

Семінар

Взаємовпливи суспільного та особистісного в процесах сучасного культуротворення

- Процеси розвитку культури у мистецьких вимірах сучасності.
- Вагомі чинники онтології сучасного мистецтва в культурологічному контексті.
- Роль суспільного компоненту у розвитку сучасного культурного простору.
- Категорії загального та одиничного: культурологічний аспект.
- Взаємовпливи суспільного та особистісного в культуротворчих процесах нашого часу.
- Проблема відчуження людини у мистецьких вимірах сьогодення.

Рекомендована література: 47, 43, 24, 2, 23, 40, 52, 74, 50, 69, 71, 53.

Додаткова література: 60, 41

4. 1. 2. Змістовий модуль 2. Основні завдання розвитку особистості майбутнього фахівця в галузі мистецтва

Теми 1-2.

Вплив різновидів мистецтва на розвиток особистості музиканта та його професійне становлення в умовах сьогодення

- Основні вимоги до розвитку особистості фахівця мистецької сфери (з урахуванням вимог сьогодення).
- Основні етапи професійного становлення сучасного фахівця у галузі музичного мистецтва.
- Розвиток самостійного й творчого мислення в аспекті прогностичної функції останнього: сучасна інтерпретація понять.
- Особливості й завдання сучасної музичної освіти в Україні та за її межами.
- Готовність до самовдосконалення та саморозвитку упродовж життя в світлі основних культурологічних, освітніх, соціально-економічних тенденцій XXI сторіччя.
- Специфіка різних видів мистецтва. Основні засоби художньої виразності різних видів мистецтва.
- Актуальність тенденції синтетичної взаємодії різновидів мистецтва.
- Роль культурології в осмисленні впливу мистецтв на розвиток особистості майбутніх фахівців мистецької галузі.

Ключові слова: Самостійне мислення, творче мислення, прогностична функція, види мистецтва, образотворче, музичне, театральне, кіномистецтво, пластичні мистецтва, синтез мистецтв, вплив синтезу мистецтв на розвиток особистості, професійне становлення музиканта.

Рекомендована література: 63, 70, 45, 72, 54, 8, 18, 28, 16, 51, 58, 61, 73, 59, 79, 65, 31, 50, 33.

Додаткова література: 1, 8, 17, 10, 18, 24, 40, 29, 28, 42, 23.

Семінар

Теорії особистості в сучасних галузях наукових знань

- Теорії особистості як методологічне підґрунтя наукових досліджень в різних галузях знань про людину.
- Дослідження і оцінка в теоріях особистості.
- Основні теорії особистості від З.Фрейда до сучасності.
- Феноменологічний та гуманістичний напрями в теорії особистості.
- Базові положення вітчизняних психологів щодо теорій особистості.
- Персонологія в сучасній системі наукових знань про людину.

Рекомендована література: 75, 57, 61, 44.

Додаткова література: 38, 44, 50, 36, 58, 6, 27, 7, 30.

Тема 3.

Роль музичного мистецтва у розвитку особистості

- Особливості музичного мистецтва з точки зору її впливу на розвиток особистості.
- Роль музики у процесах розвитку особистості: основні історичні уявлення.
- Музика і культура особистості: проблеми минулого й сучасності.
- Формування ціннісних і світоглядних ідеалів людини під впливом вивчення музичних дисциплін.
- Окремі питання музичного сприйняття.
- Світ музики і світ людського духу: роль музичного мистецтва у розвитку особистості (за філософськими поглядами Г.Сковороди)
- Основні сучасні напрацювання вчених і педагогів-практиків у галузі музичного мистецтва щодо впливу останнього на розвиток сучасної молоді: культурологічний аспект.

Ключові слова: Музичне мистецтво, музичне виконавство, музична форма, музичне мислення, вплив музики на розвиток особистості, Давня Греція, Давній Рим, музичне сприйняття, художній образ.

Рекомендована література: 60, 20, 39, 68, 64, 77, 81, 62, 5, 27.

Додаткова література: 46, 55, 47.

4. 2. МОДУЛЬ II. Специфіка процесів сучасного культуротворення.

4. 2. 1. Змістовий модуль 3.

Специфіка культуротворчих процесів у сучасному мистецтві

Тема 1-2.

Взаємодія культур у сучасному світі

- Особливості культурного розмаїття: історичний та сучасний виміри.
- Європейський, світовий та вітчизняний виміри міжкультурної комунікації.
- Поняття взаємодії культур у художньому просторі сучасного мистецтва.
- Збагачення особистості майбутнього професіонала в галузі музичного мистецтва у діалозі культур.
- Поняття толерантності та діалогічності у міжкультурному просторі сучасного світу.

Ключові слова: Культури, різновиди культур, діалог, комунікація, міжкультурна взаємодія, толерантність, діалогічність, сучасне мистецтво в діалозі культур.

Рекомендована література: 12, 77, 67, 72, 54, 11, 24, 65, 26.

Додаткова література: 5, 43, 33, 42.

Тема 3.

Проблема традицій і новаторства у сучасних мистецьких процесах

- Чи існує сьогодні проблемні питання у взаємодії традицій і новаторства у сучасному мистецтві?
- Єдність високих технологій, новітніх технічних засобів та традиційних форм у мистецьких процесах.
- Трансформація стилю й жанру в мистецькому просторі.
- Формування свідомості митця у сучасному полікультурному просторі.

Ключові слова: Традиції, новаторство в мистецтві, модерне (сучасне) мистецтво, мистецькі процеси, трансформації художнього образу, новітні стилі й жанри.

Рекомендована література: 52, 47, 2, 7, 30, 73, 65, 62.

Додаткова література: 53, 40, 9, 37, 39.

Семінар

Особливості розвитку сучасної музичної культури

- Основні напрями сучасної музичної творчості: культурологічний аспект.
- Теорія і практика розвитку сучасного музичного мистецтва України.
- Музичні течії сучасного європейського культурного простору.
- Порівняльний аналіз основних тенденцій розвитку музичного мистецтва та інших видів мистецтва за критеріями людиномірності, діалогічності, провокативності, креативності.
- Актуальні події музичного життя різних міст України.

Рекомендована література: 7, 62, 39, 71.

Додаткова література: 5, 28.

4. 2. 2. Змістовий модуль 4. Окремі аспекти творчої самореалізації особистості в умовах сучасного культурного простору

Теми 1-2.

Самобутність вітчизняних культурних процесів як актуальна тема сьогодення

- Поняття вітчизняної культури та процесу культуротворення в науковому осмисленні сучасних тенденцій розвитку суспільства в Україні;
- Інтерпретації поняття культури у різних галузях наукових знань, співвідношення поняття культури і мистецтва в сучасних вітчизняних дослідженнях;
- Основні історико-соціологічні виміри процесів розвитку культури в Україні;
- Роль соціально-економічних процесів у розвитку українського культурного простору;

- Важливість збереження культурної національної ідентичності в процесі інтеграції у світовий культурний простір.

Ключові слова: Вітчизняна культура, сучасна культура України, сучасне мистецтво в Україні, національна ідентичність.

Рекомендована література: 79, 80, 17, 38, 78, 6, 82.

Додаткова література: 51, 15, 28, 29, 34, 2, 83, 12.

Теми 3-4.

Професійне становлення митця в культурних умовах сьогодення

- Проблеми професійного становлення особистості митця у працях сучасних зарубіжних та вітчизняних дослідників.
- Визначення поняття професіоналізму та професійної майстерності в сучасній науковій літературі.
- Основні стимулюючі чинники професійного розвитку фахівця мистецької сфери в умовах ХХІ ст.
- Специфіка понять саморозвитку, самонавчання, самоосвіти, самопроекування у професійному становленні майбутнього музиканта.

Ключові слова: Культурний простір, мистецький простір, особистість, індивідуальність, становлення особистості, саморозвиток особистості, самопроекування особистості, професійне становлення, самореалізація митця.

Рекомендована література: 9, 82, 76, 66, 48, 55.

Додаткова література: 42, 36, 13, 52, 45.

Семінар

Проблеми синтезу та інтеграції в сучасному європейському культурному просторі (особистісний та професійний аспекти творчої самореалізації митця)

- Визначення понять синтезу та інтеграції в сучасній культурології.
- Європейський культурний простір з точки зору можливостей професійної реалізації музиканта.
- Діалоги Заходу та Сходу у сучасному мистецтві.
- Тенденції візуалізації та провокативності у мистецьких образах сучасності.
- Гострі питання творчої самореалізації в мистецтві: культурологічні виміри.

Рекомендована література: 37, 18, 62, 78, 63, 30, 55.

Додаткова література: 83, 21, 19.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємовпливи суспільного та особистісного в процесах сучасного культуротворення.	2
2	Теорії особистості в сучасних галузях наукових знань	2
3	Особливості розвитку сучасної музичної культури	2
4	Питання міжкультурних взаємин в сучасному європейському культурному просторі (особистісний та професійний аспекти)	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кількість годин
1	Роль і місце культурного розвитку суспільства в процесах становлення державності: історико-культурний аспект	4
2	Збереження культурних надбань суспільства та їх популяризація як важлива умова становлення національної ідентичності	6
3	Взаємовпливи і взаємодія традиційного й новітнього в сучасному мистецтві	4
4	Вплив синтезу мистецтв на розвиток світогляду особистості	4
5	Історико-культурні передумови розвитку сучасних мистецьких течій	6
6	Роль сучасних музеїв у розвитку культури різних країн Європи й світу	4
7	Виховний потенціал театрального мистецтва: соціокультурний та педагогічний аспекти	4
8	Новітні композиторські технології у сучасному музичному мистецтві	6
9	Проблеми вивчення структури особистості у сучасних галузях наукових знань про людину	4
10	Прагнення до творчої самореалізації як основний мотиваційний чинник успішного професійного становлення музиканта	4
11	Досвід розвитку й збереження національної культурної спадщини у різних країнах Західної Європи та світу	6
12	Вираження особистісного простору сучасної людини у відповідних мистецьких течіях і напрямках нашого часу	4

Питання для самоперевірки

До модуля 1. «Особливості процесів розвитку й становлення особистості майбутнього фахівця мистецької галузі»

Змістовий модуль 1. «Особливості процесів розвитку та саморозвитку особистості в сучасній культурі»

1. Дайте визначення поняття процесу культуротворення.
2. Визначте місце і роль культурних процесів у розвитку суспільства.
3. Що таке глобалізація як одна з важливих тенденцій розвитку сучасного культурного простору?
4. Значення рівня культурного розвитку особистості для життєдіяльності останньої.
5. Які найважливіші чинники розвитку особистості митця в сучасному мистецькому просторі країн Європи й світу Вам відомі?
6. Охарактеризуйте процеси саморозвитку, самовиховання, самонавчання й самопроектування людини з точки зору специфіки професійного становлення фахівця музичної галузі у наш час.
7. Які прояви взаємовпливів суспільного та особистісного Ви спостерігаєте у сучасному культурному й мистецькому просторі?

Змістовий модуль 2. «Основні завдання розвитку особистості майбутнього фахівця в галузі мистецтва»

1. Назвіть основні складові побудови тієї чи іншої теорії особистості?
2. Які теорії особистості є особливо розповсюдженими в історії вітчизняної та світової психолого-педагогічної теорії й практики?
3. Чому ідеї самопроектування, саморозвитку особистості упродовж життя підтримуються і розвиваються в сучасних психологічних досліджень?
4. В чому полягає специфіка виразових засобів різних видів мистецтва?
5. Чому тенденцію візуалізації в мистецтві називають сьогодні одним із впливових чинників розвитку сучасної культури?
6. Назвіть основні специфічні риси сучасної музичної вітчизняної та зарубіжної культури.
7. Окресліть коло проблемних питань сучасного мистецтва з точки зору впливу останнього на процеси розвитку та саморозвитку особистості.

До модуля 2. «Специфіка процесів сучасного культуротворення»

Змістовий модуль 3. «Специфіка культуротворчих процесів в сучасному мистецтві»

1. У чому полягає вплив культуротворчих процесів на розвиток суспільства?
2. Охарактеризуйте історичні періоди розвитку основних мистецьких стилів та жанрів.
3. Аргументуйте Вашу точку зору на проблему існування сучасної людини в умовах зростання інформаційного та технократичного тиску.
4. Поясніть, чому процеси культуротворення є системними і послідовними у своєму розвитку.
5. Охарактеризуйте проблемне коло питань у різних напрямках і течіях сучасного мистецтва.

6. Назвіть відомих вам сучасних композиторів і охарактеризуйте їх творчість з точки зору актуальних культуротворчих завдань.

7. Вираження проблеми відчуження людини в сучасному мистецькому просторі.

Змістовий модуль 4. «Окремі аспекти творчої самореалізації особистості в умовах сучасного культурного простору»

1. Поняття творчої самореалізації особистості в сучасних суспільних умовах.

2. Зміст поняття професіоналізм та професійна майстерність музиканта: сучасний контекст.

3. Професійний розвиток упродовж життя як особистісне завдання фахівця мистецької галузі.

4. Творчий розвиток музиканта: сучасні проблеми, пошуки, основні завдання.

5. Вплив сучасного культурного простору на професійний розвиток музиканта.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методика викладання передбачає читання лекцій (аудиторні заняття з використанням додаткових фото і відео матеріалів), проведення семінарських занять, підготовка доповідей та написання есе з їх подальшим обговоренням в аудиторії, індивідуальну самотійну роботу аспірантів.

Курс вивчається у 4 семестрі. Під час вивчення курсу плануються дві модульних контрольних роботи. По закінченні курсу аспіранти складають залік.

Курс складається з двох модулів (1. «Особливості процесів розвитку й становлення особистості майбутнього фахівця мистецької галузі», 2. «Специфіка процесів сучасного культуротворення») та чотирьох змістовних модулів: 1. «Особливості процесів розвитку та саморозвитку особистості в сучасній культурі», 2. «Основні завдання розвитку особистості майбутнього фахівця в галузі мистецтва», 3. «Специфіка культуротворчих процесів в сучасному світі», 4. «Окремі аспекти творчої самореалізації особистості в умовах сучасного вітчизняного культурного простору».

У змістовному модулі 3. «Специфіка культуротворчих процесів в сучасному світі», зауважуючи на спрямованість його змісту на розуміння актуальних мистецьких течій, передбачено самотійне відвідування аспірантами мистецьких акцій, які проводяться у виставковій залі ІПСМ НАМ України; виставковій залі НАМ України; виставковому комплексі «Мистецький арсенал », інших виставкових та концертних залах).

У змістовному модулі 4. «Окремі аспекти творчої самореалізації особистості в умовах сучасного вітчизняного культурного простору», беручи до уваги аспект сьогоденної вітчизняної мистецької практики культуротворення, аспірантам пропонується обрати самотійно і доповісти про відвідування лекцій, концертів, вистав, презентацій тощо, предметом яких є вітчизняна мистецька й культурні надбання.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль та облік успішності

З метою визначення повноти та тривкості знань і практичних навичок, набутих у процесі засвоєння курсу «Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України», у навчальному плані передбачено іспит у кінці семестру.

Критерії оцінок

На оцінку «5» аспірант:

- повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання комунікаційних технологій, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу;
- уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання: аналізувати особливості застосування тих чи інших комунікаційних технологій в різних сферах культурно-мистецької та наукової діяльності;
- демонструє високий рівень знань;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал;

На оцінку «4» аспірант:

- досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст основних термінів, проте не завжди точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності;
- уміє обґрунтувати власну думку;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;
- допускає дві-три неточності у визначенні понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

На оцінку «3» аспірант:

- не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу;
- розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;

- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
- вирішує поставлені завдання фрагментарно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

На оцінку «2» аспірант:

- не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з поставленим практичним завданням;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє незадовільний рівень знань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
7481	C		
6473	D	задовільно	
6063	E		
3559	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
034	F	незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Загальна організація оволодіння модульною програмою та оцінювання навчальної діяльності аспірантів

Загальний підсумковий контроль полягає у підведенні підсумків виконання усіх практичних завдань, що виконувалися протягом засвоєння

матеріалів спецкурсу, усуненням прогалин у засвоєнні окремих питань курсу та вирішенням питання про готовність кожного аспіранта до заліку.

Діяльність викладача	Діяльність аспіранта	Кількість балів	Термін
• Лекції; • Консультації до курсу чи окремих тем; • Проведення семінарських занять; • Підготовка навчально-методичних матеріалів; • Проведення тематичних та модульних форм контролю, перевірка рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу; • Підсумковий контроль (іспит).	• Відвідування лекційних та практичних занять; • Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо); • Самостійна робота аспіранта (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо); • Написання модульної контрольної роботи. • Підсумковий контроль.	0-100	Відповідно до розкладу занять та терміну, встановленого викладачем
Загальна кількість балів (максимальна) – 100			
Підсумковий контроль - залік			

Підсумкове семестрове оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів проводиться на екзамені за чотирибальною шкалою у вигляді оцінок «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Структура залікових кредитів дисципліни

Кількість модулів та змістових модулів	Кількість годин, відведених на:	
	Аудиторні заняття	Індивідуальна робота та самостійна робота аспірантів
Модуль 1.	16	36
Змістовий модуль 1.	8	18
Змістовий модуль 2.	8	18
Модуль 2.	18	38
Змістовий модуль 3.	10	20
Змістовий модуль 4.	8	18
Разом за семестр	34	74

10. ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Дайте визначення понять культура, музична культура, культуротворення, самоорганізація та онтологія культури.
2. Якими нині є основні культуротворчі тенденції в Україні та за її межами?
3. Окресліть основні шляхи сучасного розвитку культури.
4. Які тенденції сучасного культуротворення є найбільш небезпечними і проблемними? Обґрунтуйте Вашу думку.
5. Що таке динаміка розвитку сучасної культури?
6. Які Ви знаєте основні етапи європейського культурно-історичного процесу?
7. Опишіть основні положення ідеї прагнення суспільства до гармонійного розвитку.
8. Якими є сучасні культурологічні уявлення про єдність процесів становлення людини, суспільних взаємин та буття оточуючого світу?
9. Як Ви бачите практичну реалізацію ідей вільного і всебічного розвитку людини в сучасній культурі?
10. Розгляньте сучасні культурологічні процеси з точки зору єдності технократичної та гуманістичної орієнтацій щодо подальшого розвитку культури і суспільства.
11. Які Вам відомі кризові періоди культурно-історичних процесів у розвитку сучасного суспільства в Україні та за її межами?
12. Як Ви ставитеся до ідеї самоорганізації культурних та суспільних систем?
13. Чи є, з Вашої точки зору, розвиток культури – системним явищем?
14. Опишіть основні тенденції розвитку сучасного мистецтва?
15. Які тенденції розвитку притаманні сучасному європейському музичному мистецтві?
16. Опишіть проблемні питання галузі сучасного музичного і образотворчого мистецтва
17. Назвіть основні стильові особливості сучасних різновидів мистецтва.
18. Синтез як одна з основних тенденцій в сучасному мистецтві.
15. Чи Ви згодні з думкою окремих дослідників про те, що епатажність є однією з основних характеристик мистецтва нашого часу?
16. Наведіть приклади практичного втілення ідей провокативності в різних видах сучасного мистецтва.
17. Застосування високих технологій у сучасних експозиціях творів мистецтва як важливий напрямок становлення культурного простору нашого часу.
18. Єдність науки і мистецтва у сучасному культурному просторі: проблеми, пошуки, впровадження, перспективи розвитку.

19. Комунікативна функція сучасної культури; діалогічність сучасного мистецтва як необхідна складова суспільного розвитку.

20. Окресліть поняття розвитку, саморозвитку, самовиховання, самонавчання, самопроекування особистості, їх інтерпретацію в сьогоденні умовах розвитку культури і музичного мистецтва, зокрема.

21. Відчуження сучасної людини як соціокультурна та мистецька проблема нашого часу.

22. Ідея професійного і особистісного саморозвитку й самопроекування упродовж життя як психологічна, педагогічна, соціальна та культурологічна проблема сьогодення.

23. Гострі питання професійної самореалізації сучасного фахівця мистецької сфери.

24. Основні проблемні питання взаємин особистості митця та оточуючого світу.

25. Висвітліть Ваше бачення основних завдань успішної професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва у наш час.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення курсу ґрунтується на розробленій авторській методиці викладання, передбачає єдність аналітичного та інтеграційного підходів до фахового зростання майбутніх музикантів, використання світового досвіду виконання самостійних завдань, передбачених курсом, передбачає поетапну, поточну й прикінцеву перевірку рівня та якості знань.

Курс вивчається у 4 семестрі. Під час вивчення курсу плануються дві модульних контрольних роботи. По закінченні курсу аспіранти складають залік.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Аверинцев С. С. Два рождения европейского рационализма // Вопросы философии. Москва: Наука, 1989. Вип 3. С. 3-13.

2. Адорно Т. Эстетические теории // Избранные произведения: в 2 т. Т. 2. Санкт-Петербург: Университетская книга, 1998. С. 15-261.

3. Андрущенко В. П. Духовний світ і культура сучасної української людини // Вісник Київ. ун-ту. 1994. С. 3-11. (Філософія. Політологія. Соціологія. Психологія)

4. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. Т. 1. Київ: Генеза, 1993. 246 с.

5. Античная музыкальная эстетика. Москва: Музыка, 1960. 304 с.

6. Арендт Х. Традиции и современная эпоха // Вестн. Моск. ун-та. 1992. Вип. 1. С. 80-95. (Философия)

7. Арцішевський Р. А. Світ і людина. Київ: Освіта, 1992. С. 13-45.

8. Асмолов А. Г. Личность как предмет психологического исследования. Москва: Изд-во МГУ, 1984. С.2-95.
9. Барановский В. Ф. Духовность личности в системе современных общественных отношений. Киев: НВТ «Правник», 1998. С. 25-80.
10. Бергер Л. Г. Восточные традиции выразительности античной музыки и ее европейское композиционное наполнение // Культура и искусство античного мира. Москва: Искусство, 1980. С. 462-465.
11. Берегова О. Комунікаційні аспекти сучасного розвитку музичної культури України: дис. докт. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2007. 411 с.
12. Берегова О. Культура та комунікація: дискурси культуротворення в Україні ХХІ ст.: Монографія. Київ, ІК АМУ, 2009. 177 с.
13. Богуцький Ю. П. Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи: монографія / Інститут культурології АМУ. Київ: Веселка, 2008. С. 10-44.
14. Братченко С. Концепция личности: М. Бахтин и психология // М. Бахтин и философская культура XX века. Санкт-Петербург, 1991. Вып. 1. ч. 1. С. 50-90.
15. Буш Г. Диалогика и творчество. Рига: Авотс, 1985. С. 25-43.
16. Бытачевская Т. Н. Изобразительное искусство как средство художественного воспитания личности // Материалы Северо-Кавказской региональной научной конференции, 2000. С. 82-88.
17. Валери П. Об искусстве. Москва: Искусство, 1993. С. 22-67.
18. Васадзе А. Г. Проблема художественного чувства: Вопросы психологии художественного творчества. Тбилиси, 1978. С. 33-48.
19. Вихрова В. І. До проблеми багато культурності й плюралізму у сучасних європейських концепціях освіти // Проблеми освіти. Вип. 1. Київ: Вища школа, 1995. С. 32-40.
20. Восприятие музыки: Сб.ст. / ред.-сост. В. М. Максимов. Москва: Музыка, 1980. 256 с.
21. Выготский Л. С. Психология искусств. Москва: Искусство, 1968. С. 34-81.
22. Выготский Л. С. Психология развития как феномен культуры. Москва-Воронеж, 1996. с. 22.
23. Выжлецов Г. П. Аксиология культуры. Санкт-Петербург: ТОО ТК «Петрополис», 1996. С. 31-57.
24. Герасимова С. А. Культурология и теория телекоммуникации. Москва: Гардарики, 2007. 173 с.
25. Гершунский Б. С. Философия образования для ХХІ века. Москва: Совершенство, 1998. С. 58-89.
26. Гройс Б. Е. Глобализация и теологизация политики / Беседа В. Мизиано. Материал подготовил Вл. Шевченко// Художественный журнал. Вып. 56. Москва, 2004. С. 23-26.
27. Гнедич П. Всеобщая история искусств. Москва: Современник, 1996. 494 с.

28. Губерский Л., Андрущенко В., Михальченко К. Культура. Идеология. Особистість. Київ: Знання України, 2002. С. 10-135.
29. Гуменюк Т. К. Постмодернізм як транскультурний феномен. Естетичний аналіз: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. філос. наук: спец. 09.00.08 «Естетика». Київ, 2002. 30 с.
30. Зубавіна І. Екранна культура: філософські інтенції сучасної теоретичної думки // Художня культура. Актуальні проблеми: Зб. наук. праць. Вип. 2. Київ, 2005. С. 59-74.
31. Зязюн І. А. Без свідоме і творча інтуїція // Професійна освіта: педагогіка і психологія. Ченстохова: Видавництво Вищої Педагогічної школи, 2003. С. 121-137.
32. Ильенков Э. В. Философия и культура. Москва: Политиздат, 1991. С. 28-50.
33. Исьянова Л. М. Феноменологическая диалектика. Искусство. Музыка. Уроки А. Ф. Лосева. Київ, 1998. 448 с.
34. Історія української культури: у 5 т. / Під ред. П. П. Толочка. Т. 1. Київ: Наукова думка, 2001. С. 7-35.
35. Каган М. С. О духовном // Вопросы философии. Вип. 9. Москва, 1985. С. 91-102.
36. Кизима В. В. Культурно-исторический процесс и проблема рациональности. Київ: Наукова думка, 1985. С. 25-44.
37. Ключко В. П. Глобалізація: економічні та соціально-культурні аспекти: Монографія. Київ: ДАКККиМ, 2005. С. 32-80.
38. Корній Л. Проблеми національного в українській духовній музиці різних історичних періодів // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць. НАМ України. ПСМ НАМ України. Київ: Муз. Україна, 2010. Вип. 11. С. 33-38.
39. Костюк А. Г. Эстетические аспекты восприятия музыки // Проблемы музыкальной культуры. Вип. 2. Киев: Муз. Україна, 1989. С. 143-156.
40. Кравченко А. И. Культура и культурология: словарь. Санкт-Петербург: Академический проект, 2003. С. 81-84.
41. Культурология: учебное пособие / Под ред. А. Радугина. Москва: Центр, 1998. С. 12-49.
42. Культурология XX век: словарь. Санкт-Петербург: Университетская книга, 1997. С. 396-398.
43. Культурология: энциклопедия: в 2 т. / гл. ред. и автор проекта С. Я. Левит. Т. 1. Москва: Российская энциклопедия, 2007. С. 234-257.
44. Леонтьев Д. А. Очерк психологии личности. Москва: Прогресс, 1993. С. 2-7.
45. Лосев А. Ф. История античной эстетики. Москва: Высшая школа, 1963. С. 10-55.
46. Лотман Ю. М. Статьи по семиотике культуры и искусства // Мир искусства / Сост. Р. Г. Григорьева; пред. С. М. Даниэля. Санкт-Петербург: Академический проект, 2002. 544 с.
47. Майерс Д. Социальная психология. Санкт-Петербург: Питер, 2012. С. 25-108.

48. Методологічні проблеми культурної антропології та етнокультурології: Зб. наук. праць. Київ, 2011. С. 26-154.
49. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / ред. Ничкало Н. Г. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. С. 14–35, 55–75, 93–104.
50. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / ред. Ничкало Н. Г. Чернівці, Зелена Буковина, 2006. 224 с.
51. Моляко В. А. Творческая одаренность и воспитание творческой личности. Киев: Знание, 1999. С. 2-88.
52. Моль А. Социодинамика культуры. Москва: Наука, 1986. С. 113–202.
53. Мони́на Н. П. Мировая художественная культура: Учебно-методическое пособие. Омск: издат-во Омского государственного университета, 2009. 192 с.
54. Ніколаї Г. Ю. Інтеграція як провідна тенденція розвитку сучасної мистецької освіти в Європі // Педагогічні науки: Зб. наук. праць. Суми: Сум ДПУ, 2003. С. 408–417.
55. Оніщенко О. Письменники як дослідники: потенціал теоретичних ідей (О. Уайльд, Т. Манн, А. Франс, І. Франко, С. Цвейг): Монографія. Київ: ІК НАМ України, 2001. 272 с.
56. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ: «АртЕк», 1999. С. 56–119.
57. Психология личности в трудах отечественных психологов: Хрестоматия. Москва-Харьков-Минск: Изд-во «Питер», 2000. С. 10–470.
58. Раппопорт С. Х. О природе художественного мышления // Эстетические очерки. Москва: Высшая школа, 1984. С. 28–80.
59. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. Київ: ІЗМН, 1996. С. 13–85.
60. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: навчально-метод. посібник. Київ: ІЗМН, 1997. С. 39–57.
61. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: в 2 т. Т. 2. Москва: Педагогика, 1989. С. 22-89.
62. Рудницька О. П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти: Навч. посібник. Київ: ІЗМН, 1998. С. 8–58.
63. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2005. С. 62–74, 280–285.
64. Рудницька О. П. Сприйняття музики і педагогічна культура вчителя: Навч. посібник. Київ: Вид-во КДПІ, 1992. 96 с.
65. Садовин А. П., Толстикова И. И. Культурология. Москва: Юнити, 2011. С. 2–290.
66. Савчук І. Б. «Міф про твір» як спосіб розуміння сучасного музичного процесу // Сучасне мистецтво: Наук.зб. ІПСМ НАМ України. Вип. VII. Київ: Фенікс, 2011. С. 197-208.
67. Скуратівський В. Культура Нового часу – основні стратегії новоевропейського культурного розвитку. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 36 с.

68. Смирнов М. Эмоциональный мир музыки: Исследование. Москва: Музыка, 1990. С. 29–84.
69. Столович Л. Н. Жизнь – творчество – человек. Москва, 1985. С. 28-80.
70. Суриков В. В. Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем. Москва, 1999. С. 30-58.
71. Тучинська Т. Живий звук, або вустами композитора: Чотири погляди на сучасну музику зсередини // ART-КУРСИВ. Інформаційно-ілюстративний додаток до теми «Мистецький рух України XX – XXI століть». Вип. 5. Київ: ТОВ «Оранта». С. 75–78.
72. Тышко С., Мамаев С. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. II.: Глинка в Германии или Апология романтического сознания. Киев, 2002. 508 с.
73. Українське мистецтво у полі культурному просторі. Київ: ЕксОб, 2000. С. 3–85.
74. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого «я». Москва: Прогресс, 2012. С. 10–112.
75. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Санкт-Петербург: Питер, 2013. С. 3–606.
76. Ценко М. Б. Искусство в саморазвитии личности: дис. канд. филос. наук. Харьков, 1995. 198 с.
77. Чередниченко Т. В. Тенденции современной западной музыкальной эстетики. К анализу методологических парадоксов о музыке. Москва: Музыка, 1989. С. 11–156.
78. Чепелик О. Взаємодія архітектурних просторів, сучасного мистецтва та новітніх технологій або Мультимедійна утопія. Київ: Хімджест, 2009. С. 185-245.
79. Чижевський Д. Філософія Г. С. Сковороди // Хроніка. 2000. Вип. 39-40. Ч. II. С. 455-474.
80. Чижевський Ю. Нариси з історії філософії на Україні. Київ: «Орій», 1992. 230 с.
81. Шевчук В. Пізнаний і непізнаний сфінкс. Григорій Сковорода сучасними очима. Київ: Пульсари, 2008. С. 377–457.
82. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка. Київ: ДАКККиМ, 2005. 271 с.

Додаткова література

1. Абульханова-Славская К. А. Психология и сознание личности (проблемы методологии, теории и исследования реальной личности). Москва-Воронеж: Арк., 1999. С. 23–150.
2. Авраменко О. О. Особливості інтеграції українського актуального мистецтва в європейський мистецький простір: Досвід участі у Венеційській бієнале 2001 - 2007 // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ІПСМ АМУ, 2007. С. 25-39.
3. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Вип. 3, ч. 1. Київ, 1999. 211 с.

83. Алфьорова З. І. Візуальне мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. докт. мистецтвознавства: 26.00.01. Харків, 2008. 501 с.
4. Андрущенко В. П. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів до музично-естетичної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Одеса, 2000. 29 с.
5. Апрелева В. А. Музыка как фундаментальное выражение культуры и предвосхищение особенностей её развития: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. филос. наук. Москва, 1999. 40 с.
6. Асмолов А. Г. Психология личности. Москва: Изд-во Моск.ун-та, 1990. С. 11–87.
7. Берхин Н. Б. Общие проблемы психологии искусства. Москва: Знание, 1981. С. 2–55.
8. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання // Науково-методичний збірник. Київ, 1998. С. 19–85.
9. Библер В. С. От наукоучения - к логике культуры: два философских введения в двадцать первый век. Москва: Политиздат, 1990. С. 250–315.
10. Бочкарев Л. П. Психология музыкальной деятельности. Москва: Институт психологии РАН, 1997. 351 с.
11. Булатов М. А. Диалектика культуры: историко-философский анализ. Київ: Наукова думка, 1984. С. 28–80.
12. Бурлака В. П. Перевірка реальності: Виставка постмедійного мистецтва. Київ, 2005. С. 21–35.
13. Булавина Н., Пилипенко І. Соціальні аспекти сучасних мистецьких практик // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. VI. Київ: ІПСМ АМУ, 2008. С. 253–259.
14. Быстрицкий Е. К., Козловский В. Н., Пролеев С. В. Бытие человека в культуре (опыт онтологического подхода). Київ: Наукова думка, 1992. С. 28–75.
15. Василенко С. Д. Україна і Європа: взаємний розвиток освіти, культури в аспектах європейської інтеграції (історія і сучасність) // Проблеми освіти. Вип. 6. 1996. С. 28–34.
16. Вишеславський Г. А. Постмодерністські тенденції у сучасному візуальному мистецтві України кінця 1980-х - початку 90-х рр. // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ІПСМ АМУ, Х., 2007. С. 93–146.
17. Войтко В. І. Психологічний словник. Київ: Вища школа, 1982. 171 с.
18. Выготский Л. С. Психология искусства. Москва: Педагогика, 1987. С. 7–259.
19. Галеев Б. Новый «Лаокоон». Казань, 1993. С. 10–34.
20. Гарбар Г. А. До питання нової парадигми гуманітаризації // Духовна культура як домінанта українського життєтворення. Ч. 1. Київ: ДАККіМ, 2005. С. 39–42.
21. Голуб О. Релятивізм як методологія сучасного мистецтва // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ІПСМ АМУ, Х., 2007. С. 104–110.

22. Даренський В. Ю. Типи духовності в історії культури // Духовна культура як домінанта українського життєтворення. Ч. 1. Київ: ДАКККиМ, 2005. С. 45-48.
23. Історія української культури / За загал.ред. І. Крип'якевича. 4-е вид., стереотип. Київ: Либідь. 656 с.
24. Журавлев А. П. Цветная музыка стиха // Психология художественного творчества. Минск: Харвест, 2003. С. 145–146.
25. Загороднюк В. П. Доцільність культури та зміст людського буття // Філософська і соціологічна думка. Вип. 9. Київ, 1992. С. 53-77.
26. Зязюн І. А. Художня творчість у вимірах без свідомого / Професійно-художня освіта України: Зб. наук. праць / Ред. кол.: І. А. Зязюн, В. О. Радкевич, Р. Т. Шмагало та ін. Київ–Черкаси, 2002. С. 5–10.
27. Изард К. Психология эмоций. Санкт-Петербург, Питер, 1999. С. 11–289.
28. Історія української музики: у 3 т. Т. 1. Київ, 1989. С. 35–150.
29. Історія філософії України / Хрестоматія. Київ, 1993. С. 69-106.
30. Йолон П. Ф., Крымский С. Б., Парахонский Б. А. Рациональность в науке и культуре. Київ: Наукова думка, 1989. С. 114-219.
31. Каган М. Морфология искусств. Ленинград: Искусство, 1972. С. 235–301.
32. Каган М. Музыка в мире искусств. Санкт-Петербург, 1996. С. 45–55.
33. Каган М. С. Введение в историю мировой культуры. Кн. I. Санкт-Петербург: Петрополис, 2003. 368 с.
34. Кияновська Л. Психологічний портрет композитора як джерело пізнання індивідуального стилю // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць ІПСМ НАМ України. Вип. 11. Київ: Музична Україна, 2010. С. 62-64.
35. Коган Л. Н. Социология культуры. Екатеринбург, 1992. 135 с.
36. Кон И. С. Постоянство и изменчивость личности // Психологический журнал. Вип. 4-5. 1987. С. 57–55.
37. Культурология XX век: словарь. Санкт-Петербург: Университетская книга, 1997. С. 228–233.
38. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. Москва: Политиздат, 1975. С. 23–450.
39. Лотман Ю. Семиотика культуры и понятие текста // Избр. статьи в 3 т. Т. 1: Статьи по семиотике и типологии культуры. Таллин: «Александра», 1992. С. 129-132.
40. Могильний А. Культура і особистість. Київ: Вища школа, 2002. С. 13–98.
41. Моль А. Социодинамика культуры. Москва: Прогресс, 1973. 403 с.
42. Орлов В. Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія. Київ: Наукова думка, 2003. С. 10–155.
43. Попович М. Аналітична філософія культури // Культурологічна думка: Щорічник наукових праць. Вип. 1. Київ, 2009. С. 9–18.
44. Психология личности. Тексты / Ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, А. А. Пузырей. Москва: Изд-во Моск. унив-та, 1982. С. 23–85.
45. Ременяка О. Об'єкт у просторі мистецтва // Сучасне мистецтво: Наук. зб.: ІПСМ НАМ України. Вип. VII. Київ: Фенікс, 2011. С. 197-208.

46. Рудницька О. П. Українське мистецтво у полікультурному просторі: Навчальний посібник. Київ: ЕксОб, 2000. С. 85–99.
47. Соколов А. Новые эстетические тенденции музыки второй половины XX века. Жанровые исправления // Теория современной композиции / отв.ред. В. С. Ценова. Москва: Музыка, 2005. С. 23-39.
48. Троєльнікова Л. О. Художньо-освітній процес як складова культурогенезу // Культура і сучасність. Вип. 2. Київ: ДАКККиМ, 2005. С. 50-57.
49. Тучинська Т. Живий звук, або вустами композитора: Чотири погляди на сучасну музику зсередини // ART-КУРСИВ. Інформаційно-ілюстративний додаток до теми «Мистецький рух України XX – XXI століть». Вип. 5. Київ: ТОВ «Оранта». – С. 75 – 78.
50. Узнадзе Д. Н. Психологические исследования. Москва: Наука, 1966. С. 3–125.
51. Українська культура. Лекції / за ред. Д. Антоновича. Київ: Либідь, 1993. С. 150–188.
52. Федорчук В. Феноменологія музики у контексті гуманізації навчального процесу у вузі // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. Вип. 5. 2000. С. 88–91.
53. Франкл В. Человек в поисках смысла. Москва: Республика, 1990. С. 28–91.
54. Холопова В. Музыка как вид искусств. Москва: Научно-творческий центр «Консерватория», 1990. С. 23–98.
55. Цагарелли Ю. А. Психология музыкально-исполнительской деятельности: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. психол. наук: спец. 19.00.03 «Психология труда». Казань, 1989. 425 с.
56. Черкашина М. Сучасна музична соціологія: напрямки, проблеми, перспективи (український та європейський контекст) // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 16: Культурологічні проблеми української музики (наукові дискурси пам'яті І. Ф. Ляшенка). Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського. С. 91–99.
57. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Київ: Вид-во «Орій» при УКСП «Кобза», 1992. С. 13–23.
58. Шадриков В. Г. Духовные особенности. Санкт-Петербург: Магистр, 1997. С. 15–85.
59. Шкляр Л. Е. Етнос. Культура. Личность. Київ: Наукова думка, 1992. 85 с.
60. Юдкін-Ріпун І. М. Культурологія Просвітництва. Київ: НАН ІМФЕ, 1999. 200 с.
61. Ясперс К. Духовная ситуация времени // Философские науки. 1988. Вип. 11. С. 85–94; Вип. 12. С.102–112.

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	4
3. Структура навчальної дисципліни	6
4. Програма навчальної дисципліни	8
4. 1. МОДУЛЬ I. Особливості процесів розвитку й становлення особистості майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва	8
4. 1. 1. Змістовий модуль 1. Особливості процесів розвитку та саморозвитку особистості в сучасній культурі.....	8
4. 1. 2. Змістовий модуль 2. Основні завдання розвитку особистості майбутнього фахівця в галузі мистецтва.....	10
4. 2. МОДУЛЬ II. Специфіка процесів сучасного культуротворення.	11
4. 2. 1. Змістовий модуль 3. Специфіка культуротворчих процесів у сучасному мистецтві.....	11
4. 2. 2. Змістовий модуль 4. Окремі аспекти творчої самореалізації особистості в умовах сучасного культурного простору	12
5. Теми семінарських занять	14
6. Самостійна робота	14
7. Методи навчання.....	16
8. Методи контролю.....	17
9. Розподіл балів, які отримують аспіранти	18
10. Орієнтовний список контрольних питань для іспиту	20
11. Методичне забезпечення.....	21
12. Рекомендована література.....	21